

II.

Козаки посідали за стіл і уминали вареники, дарма що пісні.

— Чи вас не спостеріг хто, як сюди в'їздили? питає старий.

— Хіба що сей чоловік, каже Карпо, вказуючи на Веретенка.

— Се мій син Максим. — Ти пак тавш, Максиме, Петра Кожуха, що під панськими киями душу віддав?

— Чому не помятаю?

— Здоров, Максиме, каже Карпо, простягаючи йому руку, — мого побратима, ось сього — теж Максимом кличуть... Та чого ви з біса вуса попідтинали? Аж смішно, питає Карпо, підкручуючи бадьоро свого чорного вусика...

— Не смійся, Карпе — так пан звелів. Усі Красноставчане вуса стрижуть, а як ні, то гайдук висмикує.

Пан каже, що довгих вусів не можна носити, бо не зможе тоді відріжнити свого підданця від гайдамаки...

Кумедний ваш пан... Далі звелить вам вуха та носи обрізувати...

— До сього не дуже далеко... Та як би воно не було, а вам перед зорею втікати треба...

— А хіба-ж що?

— Хіба-ж я тобі не казав, що як хто з дворні вас вгледить, то не вийти вам звідсіля живими. Наш пан на Запорожців, мов пес, лютий. Він боїться бунту, боїться втікачів на Запорожжя. А народ такий прибитий, що на ніщо не спробиється сам від себе. Досить буде, коли ваш кінь фиркне або зарже, то влетять сюди непрохані гості, вас на кіл, а мене під киї...

— А у вас коней нема?

— Нема, ми волами робимо та й їздиво. На коні міг би хто втекти до козаків, тому-то пан і коней заборонив мужикам держати...